

POSITION PAPER HOOFDLIJNENNOTITIE UITWERKING PENSIOENAKKOORD

DATUM: 4 juli 2020

Veel positieve elementen in hoofdlijnennotitie

De Pensioenfederatie is content dat er met de hoofdlijnennotitie uitwerking pensioenakkoord perspectief is op een pensioenstelsel zonder dekkingsgraden en de bijbehorende risicovrije rente als disconteringsvoet. Daarmee komt een einde aan een pijnlijke beleggingsspagaat waarbij het pensioenfonds een koopkrachtbestendig pensioen nastreeft maar tegelijk moet sturen op nominale zekerheid.

De Pensioenfederatie constateert dat de onderhandelaars erin zijn geslaagd om het stelsel te moderniseren en tegelijk een behoorlijke mate van risicodeling te behouden. Het uitgangspunt is nog steeds 'samen doen'. Uiteindelijk levert dat voor de deelnemer het beste resultaat op.

Sterke elementen van het bestaande stelsel blijven intact: collectieve uitvoering met handhaving van de huidige verplichtstelling, behoud van solidariteit binnen en tussen generaties en een fiscale facilitering, waarbij de huidige doelstelling voor een koopkrachtig pensioen van maximaal 75% van het gemiddelde loon na 40 opbouwjaren (80% na 42 jaar) haalbaar blijft. We blijven op basis van de nota ook in de toekomst collectief beleggen. Collectief beleggen leidt tot een hoger rendement en dus hoger pensioenresultaat. De kracht van het collectieve vermogen maakt het verschil. Het zorgt ervoor dat pensioenfondsen ook in illiquide beleggingen kunnen blijven stappen en daarmee bijdragen aan maatschappelijke transitie door duurzaam beleggen.

Alle plannen moeten nog omgezet worden in wetgeving. Dit dient ook zorgvuldig te gebeuren. Onder meer internetconsultaties vormen een belangrijk moment om vroegtijdig gezamenlijk de balans op te maken.

De Pensioenfederatie zal samen met haar leden opnieuw de schouders eronder zetten en vertrouwt erop dat door intensieve samenwerking en kennisuitwisseling de juiste beslissingen in de wetgevingsprocedure genomen gaan worden.

Betrokkenheid van pensioenfondsen cruciaal bij uitwerking wetgeving

Juist nu de eerste baanbrekende stappen voor een stelselhervorming worden gezet, is het van belang dat pensioenfondsen nauw betrokken worden bij de vervolgstappen en in het bijzonder bij de transitie. Zij, en niet de sociale partners, zijn immers verantwoordelijk voor de reeds opgebouwde pensioenen en hebben een grote verantwoordelijkheid om als 'goed huisvader' toe te zien op de belangen van alle belanghebbenden. De Pensioenfederatie zet graag haar expertise in bij de verdere uitwerking van wetgeving voor het nieuwe pensioencontract. Dit speelt in het bijzonder bij de transitie (standaardpad voor omzetten van rechten en compensatie). Een toets achteraf op uitvoerbaarheid is niet voldoende. De Pensioenfederatie denkt graag mee bij de ontwikkeling van de transitieregels.

Wij vragen naast de gewenste grote mate van betrokkenheid van de pensioenfondsen bij het vervolg uw Kamer aandacht voor een drietal onderwerpen:

1. Uitvoering van en transitie naar het nieuwe contract
2. Uitlegbaarheid/Communicatie
3. Het bepalen van de spelregels die de komende jaren zullen gelden totdat wordt gewerkt met het nieuwe contract

1. Uitvoering van en transitie naar het nieuwe contract

Bij de verdere uitwerking van het pensioenakkoord is het van groot belang dat er veel aandacht is voor de uitvoerbaarheid. Ingewikkelde administraties en als gevolg daarvan hoge kosten moeten worden voorkomen. Ook bij de transitie is het verstandig om de uitvoerbaarheid in het oog te houden. Voor de pensioenuitvoerders moet er voldoende tijd zijn om de pensioenadministratie en deelnemerscommunicatie voor te bereiden. Naar onze inschatting hebben de meeste uitvoerders hiervoor twee jaar nodig, nadat de wetgeving gereed is en sociale partners decentraal tot afspraken zijn gekomen. Onverhoopte vertraging in het wetgevingstraject zou niet mogen leiden tot een beperking van de implementatietijd.

Daarnaast moet er oog zijn voor effecten op de financiële markten, zodat er geen afspraken worden gemaakt die pensioenfondsen dwingen tot (nadelig) voorspelbaar handelen op de financiële markten. Dit kan voor een deel voorkomen worden door pensioenfondsen ruimte te geven ten aanzien van de transitie en voor het opstellen van een fondsspecifiek beleggingsbeleid. Het is belangrijk dat pensioenfondsen de

- mogelijkheid krijgen om de bestaande beleggingsportefeuilles zoveel mogelijk te handhaven en de ruimte te geven om de transitie voor het vermogensbeheer uit te voeren op het moment en in het tempo dat hen het beste past.

Verder vraagt de Pensioenfederatie met het oog op een efficiënte transitie aandacht voor het belang dat binnen het voorgenomen wettelijk transitiekader (denk aan bijvoorbeeld het transitieplan) de afbakening van het domein van sociale partners en van pensioenfondsbesturen (wie gaat straks waarover en wanneer) op voorhand duidelijk is. Alleen dan kunnen fondsbesturen de gemaakte afspraken evenwichtig uitvoeren.

Blijf voldoende oog houden voor verschillen tussen pensioenfondsen

De Pensioenfederatie heeft op verzoek van het ministerie van SZW het nieuwe pensioencontract met 13 fondsen uit haar achterban doorgerekend. De fondsen is gevraagd om de pensioenresultaten van dit contract, uitgaande van hun eigen premiebeleid en beleggingsbeleid, te vergelijken met het eerder ontwikkelde SER-contract en het bestaande FTK-contract. De bevindingen vindt u [hier](#). De toegevoegde waarde van de doorrekening van een dertiental échte pensioenfondsen naast de CPB doorrekening is dat het goed inzicht geeft in de verschillen tussen pensioenfondsen.

Beleid voor de pensioentransitie mag volgens de Pensioenfederatie niet uitsluitend worden gemaakt op basis van macroberekeningen: de rekening verschilt immers per fonds, bijvoorbeeld als gevolg van de deelnemerspopulatie. De Pensioenfederatie heeft in 2018 al inzichtelijk gemaakt dat de transitielast (afschaffing van de huidige doorsneepremiesystematiek én overstap naar een pensioencontract) per pensioenfonds verschilt en dat ruimte voor maatwerk noodzakelijk is. Belangrijke randvoorwaarde is dat de wetgever voor ieder pensioenfonds een doelgerichte en zorgvuldige compensatie mogelijk maakt; dat vraagt om voldoende decentrale ruimte. De zogenoemde dubbele transitie lijkt dan mogelijk.

Extra solidariteitselementen belangrijk voor behoud verplichtstelling

De Pensioenfederatie is blij dat bij de vormgeving van het nieuwe contract rekening is gehouden met de houdbaarheid van de verplichtstelling van bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenregelingen. Het nieuwe contract bevat voldoende solidariteitselementen om de verplichtstelling in de huidige vorm te kunnen handhaven. Wat betreft het toevoegen van een verplichtstelling aan de Wet verbeterde premieregeling bestaat er op dit punt twijfel. Het is daarom belangrijk om ook hierover in gesprek te blijven.

Standaardisering nabestaandenpensioen belangrijke stap

De Pensioenfederatie hecht waarde aan een adequate vormgeving van nabestaandenpensioen. Het behoud van de levensstandaard van weduwen, weduwnaars en (half)wezen is immers een belangrijke sociale functie van pensioenfondsen. De Stichting van de Arbeid heeft een technische verkenning gedaan naar de mogelijkheden om nabestaandenpensioen meer te standaardiseren en de dekking voor nabestaandenpensioen te verduidelijken. Om beter aan te sluiten op het nieuwe pensioencontract is gedurende het adviestraject een nieuwe variant voor nabestaandenpensioen uitgewerkt door sociale partners. De Pensioenfederatie is positief over de voorgestelde standaardisering van het nabestaandenpensioen. Het voorstel sluit aan bij de ambitie van pensioenfondsen om de complexiteit van pensioenregelingen te verminderen. Voor deelnemers betekent het advies dat zij meer inzicht hebben in de hoogte van hun dekking, en problemen bij het wisselen van baan, scheiden of overlijden worden voorkomen.

De voorgestelde werkwijze heeft gevolgen voor de uitvoering, die de Pensioenfederatie samen met haar leden in kaart wil brengen. We onderschrijven dat bij de uitwerking behalve naar de samenhang met het nieuwe pensioencontract en de transitiefase ook goed gekeken zal moeten worden naar de fiscale, juridische, uitvoeringstechnische en communicatieve aspecten. De Pensioenfederatie vindt het daarom belangrijk om kennis en kunde uit haar achterban te delen bij de nadere uitwerkingen (in wetgeving).

Btw vrijstelling levert bijdrage aan verbetering pensioenresultaat

Het is positief dat het kabinet wil bezien of het nieuwe contract leidt tot een vrijstelling van btw voor pensioenbeheerdiensten. Btw leidt tot fors hogere uitvoeringskosten en heeft een cumulatief negatief effect op het pensioenresultaat. Het is volgens de Pensioenfederatie erg belangrijk dat ook de overheid een bijdrage levert aan het beperken van de (transitie) kosten van uitvoering. De Pensioenfederatie is van mening dat beide premie-overeenkomsten uit de hoofdlijnennotitie voldoen aan de voorwaarden voor een vrijstelling. De Pensioenfederatie dringt er bij het kabinet op aan om de vrijstelling te verlenen en hier op korte termijn duidelijkheid over te geven.

2. Uitlegbaarheid/communicatie is een belangrijke gezamenlijke klus

Het is evident dat er veel gaat veranderen. Dat heeft gevolgen voor werknemers, gepensioneerden en werkgevers. Het vergt nog veel inspanningen om begrip te

- kweken voor de vele veranderingen. Veranderingen moeten te volgen zijn. Gewijzigde bedragen dienen herleidbaar en helder communiceerbaar te zijn. Belanghebbenden moeten goed meegenomen worden in wat er op stapel staat en wat de consequenties voor hen zijn. Dat lukt niet met één simpel briefje van de pensioenuitvoerder, maar vergt een zorgvuldige en integrale aanpak van de pensioencommunicatie. Ook op dat gebied is een goede dialoog tussen de wetgevers en de pensioensector van groot belang.

Volgens de Pensioenfederatie is het in de basis goed dat het nieuwe pensioencontract deelnemers persoonlijk inzicht biedt in hoeveel geld er voor hen opzij is gezet, welk resultaat het pensioenfonds haalt op beleggingen en hoeveel het verwachte pensioen op pensioendatum kan zijn, uitgedrukt in een 3-tal scenario's. Tegelijkertijd vraagt de Pensioenfederatie aandacht voor het belang van goede uitleg van de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Het belang van het aanreiken van het juiste perspectief zal ook maatwerk vragen, zodat persoonlijker communiceren mogelijk wordt. Dat betekent dat de wetgever aan fondsen de daartoe benodigde ruimte moet geven.

Een concretisering van de zorgplicht van pensioenuitvoerders zal ook onderwerp van discussie vormen. Die ziet op goede keuzebegeleiding van deelnemers door pensioenuitvoerders, maar ook op de transitie naar het nieuwe pensioencontract, mede in relatie tot bestaande keuzemogelijkheden.

Duidelijk overgangsregime tot de invoering van het nieuwe contract is essentieel

Het is gezien de uitzonderlijke situatie die het COVID19-virus met zich meebrengt een logische stap om het maatregelenpakket voor 2019 te continueren om verlagingen te beperken. Ook als die stap wordt gezet is niet gezegd dat *alle* verlagingen zijn te voorkomen. De economische gevolgen van het virus zijn nu al voelbaar en de diepte van een economische recessie laat zich niet voorspellen. De gevolgen van het ECB-beleid, de afhandeling van de Brexit en andere onzekerheden maken de stand van zaken per 31 december 2020 moeilijk in te schatten. Pensioenfondsbesturen nemen hun verantwoordelijkheid t.a.v. evenwichtig besturen. Dat betekent dat verlagingen niet per definitie zijn te voorkomen, mocht de dekkingsgraad onverhoopt onder de 90% uitkomen. Ook zijn premieverhogingen of versoberingen van de pensioenregeling soms onvermijdelijk.

Niemand kan in de toekomst kijken, maar het kan wel nuttige inzichten geven om een momentopname te maken. De Pensioenfederatie inventariseert in dat kader de

- komende tijd de financiële positie van pensioenfondsen en kijkt daarbij naar de kans op verlagingen en de ontwikkeling van de premies/opbouwpercentages. Daarbij houden wij de invoering van de strengere parameters, inclusief nieuwe UFR, in het achterhoofd. Ook de overstap op een nieuwe Europese rentebenchmark bij de berekening van de pensioenverplichtingen kan op korte termijn negatieve gevolgen hebben op de financiële positie van pensioenfondsen.

Het is belangrijk om gezamenlijk te blijven werken aan een duidelijk overgangsregime: hoe gaan we de eerstkomende jaren om met dekkingsgraden en (aanpassingen in de) rekenrente? Daarbij komt ook de vraag op tafel hoe om te gaan met de inconsistentie dat enerzijds is voorgenomen om bepaalde spelregels te versoepelen en anderzijds om de komende tijd regels juist aan te scherpen.